

Resedagbok till Litauen 16-22 oktober 2023

Måndag

Det är en blåsig vecka i Sverige, hurdan kommer överfarten bli över Östersjön?

Dessutom hör vi på svenska nyheter under fredagen att bombhot har riktats mot 750 skolor i Litauen. Det har tidigare också riktats bombhot mot skolor i Estland och Lettland.

Karin kollar med Vanda som ska ta emot oss i Plunge, med Ausra som kommer att tolka åt oss och med Svensk Litauiska riksföreningen, ingen avråder oss från att resa och inte heller UD avråder på sin hemsida. Så vi beslutar oss för att genomföra resan.

Efter att vi har packat Vänner emellans minibuss med lådor innehållande mest husgeråd, det mesta ska till Pakruojis secondhand butik och två vävstolar påbörjar vi vår resa till Litauen.

Vi åkte mot Karlshamn i solsken och vackra höstfärger och vinden hade mojnät. När vi körde ombord på båten var det kav lugnt, överfarten skön och vi sov gott.

Tisdag

Vi mötte vår tolk Ausra i närheten av hennes hem i Karkle på en rolig och bra mötesplats med försäljning av tusentals pumpor. Vi mötte Vanda från Cyrulis i Plunge och vi åt en härlig lunch tillsammans.

Besök hos en av våra sömmerskor Egidija som berättade att arbetssituationen är svår. Jobbet är säsongsbetonat och hon har fullt jobb under 7 månader och resten av året räcker jobben inte till. Hennes 3 hemsömmerskor ska avlönas med höjda minimilöner från 2024 med 840 Euro till 920 Euro/månad. Orderingången har minskat pga. att en stor kund i Finland har stängt sin butik.

Det har blivit svårare att hitta bra material pga. kriget. Tidigare köpte hon bra och billigt tyg i Vitryssland. Alla priser går upp. Efter besöket hos sömmerskan reste vi till Pakruojis till vår nya mottagarorganisation där Ilona som är verksamhetsansvarig väntade på oss med kvällsmat. Huset där barnverksamhet bedrivs var kallt och utkyllt.

Fjärrvärmen i staden sätts inte på förrän utomhustemperaturen är 8 grader. Ett litet elektriskt värmelement värmdde lite där vi satt på kvällen och pratade med Ilona som berättade om verksamheten och om ungdomarna som skulle komma dagen därpå på

vävlektion. Vi tog på oss alla kläder vi kunde innan vi kröp ned i våra kalla sängar. Sittunderlag, täckväst, ylleponcho och flera täcken värmdde oss och vi sov gott.

Onsdag

Efter frukost förberedde Kerstin vävlektionerna och Birgit och Karin lastade av bussen med hjälp av Grazina och Rasa i secondhand affären. Nu kunde vi också komma åt den större vävstolen i bussen som skulle sättas upp. En grupp skolungdomar 15 år gamla kom med sin slöjdlärare för att prova på att väva. En liten bordsvävstol var förberedd för detta. Slöjdläraren berättade att hon tillsammans med några kollegor hade varit på studiebesök i vävlokalen i Plunges kulturhus. Ungdomarna har tidigare i slöjden provat på bandvävning och att väva i ram.

Ungdomarna ville att Kerstin skulle berätta om våra svenska vävtraditioner. Dom blev entusiastiska när dom fick prova på att väva själva och dom var duktiga.

På eftermiddagen kom lite äldre ungdomar som deltar i verksamheten i ungdomshuset. Dom kom hit som 6-7 åringar och nu hade dom önskemål om att få lära sig att väva och på så sätt ha en bra sysselsättning. Den här gruppen provade också på att väva i den lilla förberedda bordsvävstolen. Den större vävstolen fick vi med hjälp av flickorna och Ilona ihop och på plats under trappan till övervåningen. I pannlampans sken och under sena kvällstimmar

färdigställde vi vävstolen så att den stod vävklar för ungdomarna att sätta igång när vi lämnade Pakruojis på torsdagsmorgonen.

Fakta om secondhand affären i Pakruojis.

- Det som säljs här finansierar verksamheten för barnverksamhet i ungdomshuset och personalens löner. Second hand affären är öppen 6 dagar/vecka 8.30–17.30
- Lördagar 8.30–14.00. 2 heltidstjänster och ¼ tjänst.
- De två i personalen jobbar omväxlande i affären och med att prismärka varor ute i deras lager på landet. Vi ser att kvinnorna lägger ned ett stort och omsorgsfullt arbete. En kund som var inne i affären kom fram till oss när hon hörde att vi pratade svenska och tackade oss för att vi skänker varor till affären. Man har ca 50 kundbesök/dag.
- Varor som man säljer är, kläder, husgeråd, gardiner, handikapphjälpmedel som rollatorer, kryckor, käppar, små möbler, garn och knappor, små radioapparater ja allt efterfrågas. Tavlor kan vi skicka även om själva tavlan inte är ok. Till vår förvåning säljs svenska LP skivor och CD skivor alla sorter, men bäst säljer klassik och populärmusik. Kunderna tycker att kvalitén är så bra så man lyssnar på musiken fastän man inte förstår texten.

- När Vänner emellan ska lasta en hjälpsändning är det bäst för Pakruojis att vi lastar bilen på fredagar i Boxholm för då kan kvinnornas familjer hjälpa till att lasta av på lördagen.

Torsdag

Avfärd mot Panevezys och Linas som är en linnefabrik där man tillverkar handdukar, dukar, grytlappar och sjalar mm. Där fick vi till vår lycka gå in på deras lager och handla, varor som vi kunde lasta in i bussen och få med oss hem direkt. Glada och nöjda med att vi kan fylla på vårt lager hemma i butiken så att vi har nya fräscha varor i höst.

Sömmerskan som vi hade tänkt besöka var tyvärr inte hemma i Litauen.

Åter till Plunge på kvällen och till ett varmt och skönt hotell och en varm dusch och en god pizza (den godaste vi ätit).

Fredag

Besök hos sömmerskorna Grazina och Jurgita i Plunge som berättar om samma svåra arbetssituation som vår andra sömmerska berättat. För att stödja dom beställde vi redan nu en del sommarkläder inför 2024. Vi vet ju inte om någon av våra sömmerskor finns kvar nästa sommar.

Vi åkte till Plunges Tekstile (den gamla nedlagda handduksfabriken) där vi ännu en gång får besöka lagret som har en hel del tyger kvar. Sömmerskan Egidija är också med för hon har lovat att sy dukar åt Vänner emellan, detta kanske kan förbättra hennes möjligheter att överleva och att hon får ett ben till att stå på. Hon blev överraskad över alla fina tyger som fanns kvar där.

Så spännande att besöka vävutställningen som vi vet pågår i Plunges kulturhus.

Vi fick träffa deltagarna och se deras alster och olika stilar utifrån deras talang. Konstnärligt, proffsigt och personligt. Det är en önskan från vår sida att utställningen ska visas i Sverige någonstans.

Lunch på Cyrulis som personal och barn har hjälpts åt att laga. Efter maten träff med

Vandas efterträdare Mindaugas som berättar om sig själv.

Mindaugas kände till Cyrulis genom sin farbror som tidigare arbetat som volontär på Cyrulis och genom personer som känner till Cyrulis. Han kom själv och frågade om han får jobba på Cyrulis. Mindaugas har lång erfarenhet av välgörenhet och sedan tre år är han aktiv i Caritas som är den katolska kyrkans biståndsorganisation som hjälper behövande. Mindaugas är skogsmästare och äger mycket skog. Inget av hans två barn vill fortsätta med skogsarbete. Han kom själv och frågade Vanda vad han kan göra för att hjälpa barn och ungdomar. Vanda

svarade att "här finns en hel verksamhet". Vanda som under flera år har velat pensionera sig har nu hittat sin efterträdare.

Mindaugas frågar om han kan räkna med vårt stöd. Vi har tidigare lovat Vanda att fortsättningsvis ge vårt ekonomiska stöd till Cyrulis. Mindaugas vill öppna Cyrulis secondhand affär igen. Han berättar att var femte person i Litauen lever under existensminimum och situationen kommer att bli sämre. Vi svarar att vi däremot har svårt att lova att vi kan stödja med materiella saker eftersom vi har lovat vårt stöd till Pakruojis.

Plunge kommun har lovat att förlänga Cyrulis hyreskontrakt tio år framåt från årsskiftet.

Barnen och ledarna på Cyrulis tackade Vänner emellan med en symbolisk minnessak för sommarlägret som vi bidrog ekonomiskt till.

Scouternas ledare Kristina och Zydronas mötte upp oss och vi följde med dem till lantstället som scouterna får använda i sin verksamhet. En fantastisk plats men med byggnader i mycket dåligt skick och i behov av renovering och med en vattenfylld källare.

Dom har mycket arrangemang på tomten, klättervägg, zipline, lägerplatser och möjlighet till bad. Dom vet ännu inte om dom får överta gården efter en äldre kvinna och hennes familj som bor i Australien och som inte har tänkt återvända till Litauen. Inte förrän dom vet villkoren kan dom börja renovera. I vår räknar dom med att köra en hjälpsändning till Ukraina som de gjorde i vintras, då Vänner emellan skänkte 20 000 kr till inköp av mat.

Avskedsmiddag som Cyrulis bjöd oss på tillsammans med Cyrulis personal. Vi avtackade inte Vanda vid detta tillfälle utan det gör vi i vår istället.

Lördag

Ytterligare en sömmerska kom och levererade handdukar och tackade oss för att vi handlar och stödjer henne i dessa svåra tider.

Härbärgets för hemlösa, naturligtvis ville vi hälsa på där innan vi lämnar Plunge.

Föreståndaren Gintaras tog emot oss och berättade att kommunen glädjande nog har börjat uppskatta Härbärgets och det arbete dom utför i kommunen. Härbärgets behöver inte längre bevisa att dom kan utföra arbete, utan dom bli anlitade att utföra vissa arbeten och får en liten timlön för detta.

1 juli i år trädde en ny lag i kraft i Litauen. Man arbetar med förebyggande familjearbete. Det är ett stort EU-projekt och detta har tidigare inte funnits i Litauen. En mottagning håller på att skapas i f.d. Kvinnokriscentret som tidigare låg vägg i vägg med Härbärgets. Där kan familjer komma på samtal och rådgivning och tack vare skänkta saker från Vänner emellan har man kunnat skapa en hemtrevlig mottagning för de familjer som kommer dit på besök.

Vi förbereder Gintaras på att Vänner emellan ska lasta en hjälpsändning som kommer till Härbärgen på torsdag den 26 oktober för att lasta av en del av det som ska till olika mottagare i Plunge och som de kan hämta på Härbärgen.

Innan hemfärd blev vi bjudna på lunch hos en lärare som tidigare jobbat på en liten skola utanför Plunge. En skola som Vänner emellan besökte ett par gånger. Skolan är nedlagd och Vincas berättar att när skolan stängdes påverkade det byalaget i byn som tappade både engagemang och glädje och inte heller byalaget fungerar längre. Det är sorgligt att höra. Vi får se det ridstall som Vincas har byggt och där han planerar att ta emot hästintresserade barn och ungdomar. Paret har också byggt en stuga som hyrs ut via Booking. Ausra vår tolk brukar säga att om man ska klara av att bo i Litauen behöver man vara kreativ och kreativitet ser vi verkligen hos det här paret.

Vi åkte i blåst och spöregn mot Klaipeda. Men först besökte vi Ausras hem och för att titta på hennes camping som hon byggt upp under flera år. Allt är så smakfullt och vackert, nytt för i år var hennes cafévagn där det också går att köpa mat under campingsäsongen. Det är roligt att vi har fått följa Ausras dröm under alla år som vi har känt henne och att se henne med varsamhet och kreativitet byggt något så vackert och med närhet till bad i Östersjön (300 m). Hon bjöd oss på kvällsmat och skickade med oss äppelmust av egna äpplen som vi ska njuta av på grötfesten den 27 november.

Vi hade fått ett meddelande om att båtens avgång var senarelagd från kl. 21.00 till kl. 02.00 då vinden ska ha avtagit. Så vi satt några timmar i hamnen och väntade på att få checka in på båten. Men vi hade trevligt, pratade och spelade ett kortspel och vips var klockan 24.00 och vi kunde checka in. Men sedan blev vi sittande i bilkö till båten och inte förrän 02.00 kunde vi krypa ned i våra sängar. Vi sov gott också på hemresan för vinden hade verkligen avtagit. Vi hade gott om tid på båten dagen därpå för vi gick inte iland förrän 15.00 i Karlshamn. Vi blev bjudna på gratis lunch som kompensation för senarelagd hemresa. Vi åkte av båten och rakt ut från hamnområdet, ingen tull som kollade några bilar. Inte heller såg vi båten som på morgonen gått på grund och som läckte olja i hamnen. Några av våra anhängare blev lättade när vi ringde och berättade att vi var på svensk mark, för dom hade hört på nyheterna om båten som gått på grund.

Bilresan gick bra och vid 19.30 tiden var vi hemma i Boxholm glada över att allt hade gått så bra och att vi hade haft trevligt och roligt tillsammans.

Kerstin Johansson, Birgit Lövmö och Karin Knutsson

Vid pennan Karin